

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

Direcció y Redacció: CALDERON, 36

Administració: PLASSA Sant ROCH, 11

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	4 rals al mes.
Fora.	14 » trimestre.
Un número sol.	5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.	

Nou metxero "SISTEMA DOMINGO"

Economia veritat 50 per 100

Metxeros senzills tubo llarch.	á	6 ptas.
» ab tubo imitació electricitat.	de	10 á 15 »
Manguitos sols.	á	1'50 »

== VENDAS AL ENGRÓS Y AL DETALL ==

PLASSA SAN ROCH, NUM. 11

Lo manguito «SISTEMA DOMINGO» pot colocarse á tota mena de metxeros incandescents.

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera famílies y particulars; molta netedat y economia.

Espartería, 6, y Vidriería, 12. - (Born vell). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

LA MORTA-VIVA

Aquella gloriosa llengua catalana, quals enemichs creyan haver morta y enterrada per sempre, ha sigut ressucitada fa trenta nou anys, y viu avuy ab un esplot de vida que á més de quatre altrás llenguas dona enveja. Als restauradors de la festa dels Jochs Florals, quins noms deurian esser grabats en lletres d'or, se deu lo miracle. Ells l' estimavan encare y son mateix amor los hi feu creure que no estava morta, sinó aletargada, y acostantse á la tomba ahont jeya li cridaren ¡aixecat y camina! Y la llengua catalana, atenta al màgich crit de sos desvetlladors, s' alsá, deixá las tenebras y se deixondi al raig de llum de la Poesia, y comensá á donar els primers passos. Després d' una inacció tant llarga, no era estrany que al principi caminés insegura, vacilant, casi d' esma, y sens donarse comple de ahont anava. Però des del primer instant, may se ve-jé sola, sino ben acompanyada de alguns de sos fills que encara se recordavan d' ella, y s' anyoravan en la seva ausencia. Y en tant bona companyia, res més natural que la mare, prompte, molt prompte se revifés, se trobés aconhortada, y sentintse ja forta emprengué lo romiatje envers los indrets que ella altre temps coneixia. Y caminá y resonegué Catalunya, y avensá y s' arribá á Valencia, y s' embarcá y se presentá á Mallorca, trobant arreu bona acullida, fillials abraçadas, esclats d' admiració per ella, per la *morta-viva*, que tants bons fills ploraren ab amarch plor, y que arase glatien de goig, d' entusiasme, al trobarse altra colp en sa presencia. La alegría qu' en la Patria catalana despertá un fet tant inesperat, fou immensa. La bona nova corregué ab la velocitat del llamp, y ja no hi hagué contrada, des del Pirineu al Montgroy, des del plá de Lleyda fins á la vall Soller, que no 'n tingués esment y celebrés com se merexia la resurrecció de la parla catalana. Y cada dia augmentavan els seus admiradors, els uns animavan als altres, tots l' enrotllavan, y la llengua catalana restaurada, ágil y forta, era ja poderosa. A son entorn hi tenia una munió tan espesa de sos fills pera guardarla, que sols ab ells podria formar un nombrós exércit, en el qual no hi mancavan campions qu' en la lluyta de las lletres li guanyarian llochs d' honor, y la farian avensar més que despressa pel envejat camí de la gloria. ¡Si ha fet via en els trenta nou anys que fa la restauraren!

Ha sigut tal la activitat de catalans, valencians y mallorquins pera dignificarla, que ab un espay de temps tant breu, com lo que representa pera la restauració d' un idioma lo número de vuyt ilustros escassos, han

lograt que la alabin y admirin propis y entranys. Los que 's creyan profetas, y asseguravan que la llengua catalana viuria una vida raquítica en el circol reduhit de Catalunya, s' han errat de mitj á mitj, ja que la nostra llengua ha sihut compresa y estudiada molt més enllá de nostras fronteras. Pregúntinho sinó á las naciones que van al cap del moviment intelectual, á veure que 'n saben de la literatura nostra, y la probable resposta será qu' els presentin traduhidas á son respectiu idioma, algunas de las obras que ha produhit la pensa catalana en sa actual renaixensa. Admirable es la foconditat y varietat que 'n si presenta nostra moderna literatura, com si en los sigles que ha estat oprimida hagués anat acumulant la potencia intelectual que avuy demostra. La renaixensa de la literatura catalana se nos presenta múltiple, completa, robusta. Dels singlots poétichs y las gatadas á la tragedia, del zencill quadret de costums á la novela, de la ignocent rondalla al poema épich, de la modesta monografia á la historia general de la Patria, tot s' hi desenrotlla en sa ampla esfera, tot hi viu ab vida plétorica. ¡Quin goigs més intens pera nosaltres, contemplarla cada jorn més ufanosa y véurela possessionada de la escena, del llibre, de la revista literaria, del periódich polítich, reapareixer en la cátedra y senyorejarse altra volta de sos antichs dominis! Sas conquistas en totas parts son continuas. No fá molt l' aplaudia París. lo cervell d' Europa, ab motiu de la representació de *Terra baixa*. Ara mateix tenim d' alegrarnos ab ocasió del estreno á Madrid de *Mossen Janot* que ha obtingut un éxit franch, admirable, el primer de la temporada en el *Teatro Espanyol*, qual públich ne surti entussiasmat, segons asseguraran tots los periódichs de la Cort, y també corroborat per la crítica, que ab rara unanimitat califica la esmentada obra de joya literaria. Al genial poeta Angel Guimerá li estava reservada la ditxa de proporcionar á nostra Patria aquestas satisfaccions y dolcesas ¡Felís ell que pot lograrho! Hi ha que fixarse bé, lo que representan tals conquistas. Que 'l idioma catalá tinga admiradors á Fransa, á Alemanyá, á Noruega, ja es afalagador; pero no 'ns satisfá de bon tros tant, com que 'ls tinga al cor mateix d' Espanya. Los motius de tal afirmació tots els coneixém. ¡A quinas consideracions no 's presta lo pensar que la despreciada, la aborrida, la cas morta llengua catalana tinga d' esser ja fa alguns anys la que properciona l' éxit, l' aconsteixement de la temporada, en el teatro de la llengua castellana! ¡Quin miracle es aquest que fa aplaudir á la llengua catalana pels seus detractors, y logra que lo que avans era considerat *tosco dialecte*.

to, s' hagi convertit ara en *dulce lenguaje* (1) Hi ha que confesar que si algun fet demostra d' una manera evident la ma de la Providencia, aquest es lo renaixement literari de la llengua catalana, ¡Qui 'ls hi hagués dit á aquells honorables despertadors de nostra parla, la transcendencia de aquella primera festa poética que realisaren, al sol impuls de son gran amor á la terra! Aconteixements que tant alt posan el nom catalá, son sens dupte las millors demostracions de lo que val nostre idioma, justifiquen plenament el que li sían retornats los privilegis de que havia disfrutat en temps de bona recordansa. Sia donchs cada nou triomf un motiu que 'ns acosti més y més al entorn de la *morta-viva*, la seua gratitut correspondrá ab excés als cuidados dels que l' estiman. Vetllant per ella, prodigantli tots modestas ó ricas ofrenas, la veurém enaltida; y al llensar als quatre vents la noticia de sas victorias, advertirém al mon que pera la llengua catalana no s' han extingit encare 'ls llors y las grandesas.

J. PORTALS Y PRESAS.

(1) Aixís califica el catalá, lo diari de Madrid «El Globo» al criticar la obra *El padre Juanico*.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS D' AVUY.—La Divina Pastora.—Sant Fidel de Sigmaringa caputxí, Gregori bisbe de Granada; Santas Bona y Doda verges.

SANTS DE DEMA.—Esteve bisbe y mart; Aníá Hermíni bisbes y confessors; Santa Franca verge cirrtenniense, Lletanias Majors I. P.

Sant Gregori fou bisbe de l'antiga Hiberi que avuy es Granada fou acerrim defensor de la doctrina ortodoxa contre las heretgias de Arrio passant á millor vida l' any 388.

PARROQUIA DE SANT FELIU.—Diumenge II de Pasqua, á las deu Conventual, á las tres catecismo parroquial, á las quatre Rosari, á las cinch Corona y funció mensual carmelitana, ab professó y Salve, á dos quarts de vuyt exercissis de la Caritat cristiana.

PAROQUIA DE LA CONCEPCIO.—A las deu ofici

Notas oficiales

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant lo dia 23.

Naixements: Joseph Buvet Pascual.—Isabel Mor Gambús.—Jaume Bosch Guitart.

Defuncions: María Trullás Anfruns, 21 mes.

DIVERSIONS PÚBLICAS

TEATRO PRINCIPAL.—Avuy á la tarde se posará en escena lo drama *Mancha que limpia y la pessa Chifladuras*.

A la nit se donará una extraordinaria representació del grandíós drama *Tierra baja* y la comedia *Yo y mi mamá*.

TEATRO EUTERPE.—Aquesta nit se representará lo magnífich drama *Don Alvaro ó la fuerza del sino*.

TEATRO DELS CAMPOS.—Avuy á la tarde única funció mónstrua del drama *D. Joan de Serrallonga* (1.ª y 2.ª part).

SALÓ SABADELLÉS (JAN).—Extraordinari ball de tarde ab la orquesta «Muixins» y á la vetlla ball á cárrech del pianista Sr. Roca.

SALÓ DEL CASSINO DE LA FUSSIÓ REPUBLICANA (CRUZ).—Grandíós ball de tarde per la reputada orquesta «Fatxendas».

SALÓ DEL TIRO (Rambla).—Exhibicions extraordinarias tarde y nit del *Cinematógrafo Lumiere*.

SALÓ COLONIAL.—Grans balls tarde y vetlla á cárrech los programas de un reputat pianista.—Preus económichs.

DIVERSIONS PARTICULARS

ATENEO SABADELLÉS.—La agrupació lirica d' aquesta societat ab cooperació del actor Sr. Alarcon posará en escena avuy á la nit las sarsueletas següents: *La marcha de Cádiz*, *Chateau Margaux* y *Juan Soldado*. Orquesta «Trullassos».

CENTRO INDUSTRIAL.—Aquesta nit se donará un escullit ball á cárrech de la orquesta *La Lira*.

CIRCOL FEDERAL.—Avuy á la vetlla tindrà lloch un extraordinari ball ab la reputada orquesta *Muixins*.

ASSOCIACIÓ DE CATÓLICHs.—Aquesta nit se representará lo magnífich drama calalá *Or*, per los joves aficionats de la societat.

NOVAS

Segons un edicte publicat per lo Jutjat d' aquest partit ha sigut declarat en estat de quiebra lo conegut industrial y concejal d' aquest Ajuntament, D. Ginés Maciá, havent sigut nomenat depositari D. Feliu Casanovas y Blanchar y comissari D. Pau M.ª Llobet.

En la última sessió de nostra Corporació Municipal va aprobar-se un dictamen de la Comissió de Governació renunciant a pendrer part en la causa seguida contra los concejals senyors Buxó y Vivé. També va acordarse assistir á la exposició que la Academia de Bellas Arts té establerta en l' Ateneo Sabadellés.

Ahir ab motiu d' esser Sant Jordi, antich patró de Catalunya, lo Centre Catalá issá la gloriosa bandera de las quatre barras.

Desde avuy en lo local del Tiro de la Rambla hi haurá una exhibició del *Cinematógrafo y Animatógrafo Lumiere*, podentse visitar tots los dias feyners desde las 8 de la nit y ls dias de festa desde las quatre de la tarde.

Ahir ab motiu de la escasés de plata ab que 's trobava 'l Banch de Sabadell y algun Banch de Barcelona, degut sens dupte al pánich d' aquestos dias á cambiar bitllets del Banch d' Espanya, foren moltes las casas d' aquesta ciutat que 's vegeren ab apuros per no haver de pagar en bitllets lo setmanal de sas fábriques, y alguna, segons se 'ns diu, no tingué mes remey qu' entregar bitllets menuts á algun operari.

Es ben be de doldrer lo succehit, donchs sí com es de suposar en altres llochs industrials ha passat lo mateix, acabarà de tirar per terra lo crédit del Banch d' Espanya.

Aquesta nit, com ja veuran nostres llegidors en la secció d' espectacles, se posará en lo Principal la magnífica obra dramática del ilustre Guimerá *Tierra baja* que ha sigut representada ab tant éxit á Madrid y Barcelona y traduhida ja á moltes llenguas europeas.

Lo Banch Hispano-Colonial anuncia que 'l dia primer de Maig vinent los tenedors de las obligaciones Hipotecaris del Tesor de Filipinas podran cobrar l' import del cupó número 3 de las obligaciones de Filipinas de las séries A y B y dels titols amortisats.

Lo drama *Ilusión y realidad* estrenat lo dijous á la nit en lo teatro Euterpe per la companyia dramática del Sr. Fages, resultá d' un argument bastant interessant.

En lo primer acte sobretot, en lo diálech escrit en fácils versos, está salpicat d' hermosos pensaments que 'l públich celebrá bastant.

L' execució, en conjunt, molt fluixa; se notá un xich la falta d' en-saigs.

La atterradora puja dels canvis ha portat una gran terrabastada en lo nostre mercat. Los carbons s' han doblat de valor, los blats han tingut també tal augment que diuen los que coneixen lo negoci que á no tardar veurém pujar lo pá 10 ó 15 céntims per tres lliuras, lo que portará dos nous conflictes á agregar als molts que ja tenim, porque es possible que á no tardar vejém tancadas algunas fábricas y que comensin las eridorias contra 'ls forners.

Y sort que aquest any ha sigut any de plujas y las fábricas de prop dels rius no necessitarán forsa supletoria de vapor, que, sino, lo perill que corrém d' aquí quinze dias á horas d' ara ja 'l passariám. Porque no tot es lo preu dels franchs lo que pot portar lo conflicte. La realitat es que de carbó ni car ni barato se troba 'l que fa falta.

Descuydada la explotació de las minas, abandonat lo cultiu del blat, estém lligats de mans y peus: tenim de pagar al extranger lo que vulguin dels seus productes.

Perque las minas d' Asturias sembla que serán pel Govern. Y en quant al blat con no tenim altre graner que 'l *granero del mundo*, corrém lo perill de tenir de fer pa de llubins ó d' ers.

S' ha publicat lo cuadern corresponent al mes de Febrer del *Butlletí* del Centre Excursionista de Catalunya que conté 'l següent sumari:

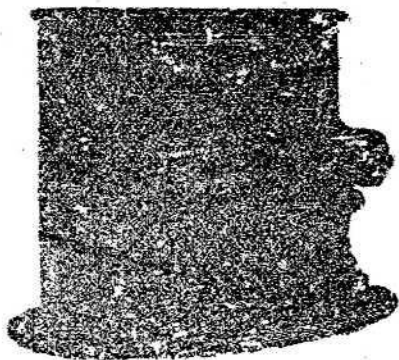
«Marián Aguiló y Fester», per J. Massó y Torrens.—«La cova del Drach», per E. A. Martel.—«Monedas incusas de Prats de Rey y Cervera», per Francesch Carreras y Candi.—Crónica del Centre.—Novas.—Fullotí 15 de «Lo Llussanés».—Fototipia: «Santuari de la Quart».

Devant d' una escullida concurrència M. Langlois du Feu llegí avants d' ahir en lo saló d' actes del Ateneu Barcelonés la conferencia sobre *L' Art Català* que doná á Paris son malhaurat autor M. Gelée Bertal ab ocasió d' estrenarse *Terra baixa* en francés en aquella capital. Feu una brillant ressenya històrica del geni català en totas la manifestacions artísticas de la volada que han tingut aquestas á consecucencia del actual renaixement; explica la importancia que ha guanyat Barcelona en aquests últims temps y entrant de plé en l' aspecte literari comensá á fer la historia de la literatura contemporánea catalana parlant d' Aribau del que traduhí la *Oda á la Pàtria* en elegantíssima y correctes versos francesos; seguí parlant de tots los demés poetas y prosadors, detenintse especialment ab los de més volada per parlar últimament del autor de *Terra baixa*. La figura d' en Guimerà quedá molt complerta y detallada, presentantla en son doble aspecte polítich y literari, si be detenintse més en lo segon. Feu un breu y expansiu anàlisis de sas obras dramáticas, demostrant lo conferenciant al mateix temps que l' entusiasme que sentia pel nostre autor delicat es-

La concurrencia aplaudi la conferencia y el discurs de M. Langlois du Feu.

A última hora corre la noticia de que la esquadra «yankee» ha apresat un trasatlántico español pero se suposa un *canard*. Cal estar preparats á veurer com s' escampan tota mena d' embusterias.

Londres à 90 dias fetxa.	43 d.
" " à la vista.	43-80 p.
Paris. > >	72

Rambla, 93. — SABADELL